

IZ DANASNJE STEVILKE:

Odgovori maršala Tita na vprašanja dopisnika agencije Reuter.
Sovjetska zveza pristala na sestanek namestnikov zunanjih ministrov — Nekaj misli o današnjih nalogah sindikatov
Še 17 železniških prog je trasiranih v Sloveniji
Fizkultura — Objave

Leto XII. — Štev. 52. Ljubljana, petek, 2. marca 1951 Izhaja vsak dan razen ob ponedeljkih Mesečna naročnina din 50.— Cena din 2.—

Odgovori maršala Tita na vprašanja dopisnika agencije Reuter

Beograd, 1. marca.
Maršal Tito je sprejel včeraj ob 17. uri dopisnika britanske agencije Reuter g. Prestonja ter mu je dal na postavljena vprašanja naslednje odgovore:
Vprašanje: Ker so razne uradne osebe iz Jugoslavije obiskale Vel. Britanijo, a več jih bo šlo v bodoče, ali bi hoteli povedati nekaj o zboljšanju odnosov med Jugoslavijo in Vel. Britanijo?
Odgovor: Razumljivo je, da imajo razni obiski, do katerih je prišlo v zadnjem času in tisti, do katerih bo še prišlo, precej velik pomen za zboljšanje odnosov, kajti do zboljšanja odnosov pridemo na podlagi medsebojnega seznanjanja.
Vprašanje: Ali bi to razumevanje utegnilo privedi do bližnjega stika in praktičnih uspehov?
Odgovor: Mislim, da razen že obstoječih stikov ni treba, da bi prišlo do kakšnega posebnega formalnega stika v kaki drugi obliki. Važno je, da se ljudje v naši državi seznanijo z načinom življenja in dela angleškega naroda in z vsem razvojem v Angliji, prav tako pa sodimo, da bo koristilo angleškemu narodu, če bo bolje spoznal to, kar se dogaja pri nas.
Vprašanje: Ali menite, da je laburistična stranka prava socialistična stranka, ali ste drugačnega mnenja?
Odgovor: Odgovoriti na to vprašanje bi pomenilo določiti značaj angleške laburistične stranke. Tega ne bi hotel, ker ne poznam natančno vse stvari, razumljivo pa je, da imam angleško laburistično stranko za delavsko stranko, ki se v praksi ravna po elementih socialistične znanosti, zlasti pri reševanju gospodarskih problemov v svoji državi.
Vprašanje: Vi se gotovo ne bi strinjali s stališčem Informbiroja do laburistične socialne demokracije in drugih socialnodemokratskih strank?
Odgovor: Ne razumem, zakaj bi to imelo zvezo z Informbirom. Mi ne stojimo na poziciji Informbiroja. Naše stališče ni istovetno glede na odnose do laburistične stranke.
Vprašanje: Sedaj ni?
Odgovor: Tudi sedaj ni.
Vprašanje: Ali bi nam hoteli kaj povedati o pogajanjih med Vel. Britanijo in Jugoslavijo glede novega posojila in, ali bi nam lahko povedali kake podrobnosti v zvezi s tem posojilom?
Odgovor: Vem, da se je o tem govorilo, ne morem pa nič natančnejšega povedati, ker o podrobnostih še nisem obveščen.
Vprašanje: Ali pogajanja ugodno potekajo?
Odgovor: Obveščen sem, da ugodno potekajo.
Vprašanje: Glede na to, da ste Vi in druge jugoslovanske osebnosti govorili, da primanjkuje Jugosloviji tehniški vseh vrst, kako bi gledali na to, če bi prišli ljudje k vam iz Vel. Britanije, da bi pomagali s svojim delom in nasveti?
Odgovor: Nikdar nismo bili proti temu, da ne bi vzeli strokovnjakov, ker nam jih manjka, v zvezi s tem pa je tudi valuto vprašanje, ki otežuje to vprašanje.
Vprašanje: Če pa ne bi bilo vprašanja tuje valute, ali bi se tedaj strinjali s tem?
Odgovor: Potem bi bilo to mnogo lažje.
Vprašanje: Kako bi Vi gledali na to, da bi Jugoslavija dobila razen ustmenih tudi druga, formalna posojila od ZDA, Vel. Britanije in drugih atlantskih sil, da bi pomagali Jugoslaviji v primeru napada s strani sovjetskega bloka? Ali menite, da zadostuje izjave, ki so bile že o tem dane?
Odgovor: Mislim, da za sedaj niso potrebni kakšni pismeni ali kakšni drugi sporazumi. Mislim, da to v sedanjem obdobju za nas zadošča, ker formalni sporazumi niso nič bolj zanesljivi kot ustne izjave. Za primer mednarodnega spopada pa je pri sedanjem položaju, ko so interesi vseh narodov, ki žele ohraniti mir, enaki, dovolj tudi ustneni sporazumi. To pa ne pomeni, da sem v načelu proti. Tudi to bi lahko napravili, vendar pa mislim, da se danes evropski vodilni ljudje, ki žele ohraniti mir in se so izrazili proti napadalnosti ter imajo mir v Evropi za nekaj nedeljivega, dovolj zavedajo tega, da ni treba dajati še kakih osebnih obveznosti in da bi vsi izvršili svojo dolžnost v okviru Združenih narodov, kajti to je odgovorna obveznost.
Vprašanje: Vi ste v svojem govoru gardistom rekli, da sedaj ni čas, da bi od Zapada dobili orožje. Kdaj menite, da bi lahko ta trenutek napočil?
Odgovor: To je pravzaprav odvisno od trenutka, ko bomo presodili, da je tak položaj. To ne pomeni, da bi to moralo biti čez daljši čas, do tega lahko pride vsak hip, utegne pa se tudi zgoditi, da sploh ne bomo zahtevali, ker ne bo potrebno.
Vprašanje: Če menite, da je potrebno orožje, mar ne mislite, da ga je treba dobiti pravočasno, da se ne bi zgodilo kot s Korejo? Mar menite, da je danes položaj tak?
Odgovor: Za sedaj še ni tak položaj.
Vprašanje: Mar menite, glede na Vaše izjave raznim novinarjem, da ne bo vojne v bližnji bodočnosti?

Odgovor: V bližnji bodočnosti? Tu ne morem ničesar prerokovati. Pravim samo, da ni rečeno, da mora biti, na drugi strani pa je položaj danes tak, da obstoji možnost in da moramo biti opretni.
Vprašanje: Imam vtis, da ste manj optimistični kot pred letom dni.
Odgovor: Letos se je zgodilo marsikaj...
Vprašanje: Kakšen je sedanj položaj glede obmejnih incidentov?
Odgovor: Kako naj bi rekel, niso se zmanjšali, pa tudi ne kaj pomembno povečali.
Vprašanje: Ali so kakšni razlogi, zaradi katerih bi se ti incidenti povečali spomlad ali med letom?
Odgovor: Razlog za to je hladna vojna. Tudi to spada v hladno vojno, v živčno vojno, katere smer je, da bi onemogočila naše mirno vsakodnevno delo, katere smer je, da bi nas stalno držala v vznemirjenju, čeprav tega vznemirjenja pri nas ni. Oni menijo, da nam s temi raznimi izzivji zelo ovirajo izpolnjevanje vsakodnevnih gospodarskih nalog.
Vprašanje: Podpredsednik Kardelj je včeraj v parlamentu omenil vojaške utrube na meji. Ali bi nam mogli kaj podrobne povedati o tem?
Odgovor: Saj to ni nova stvar. Res je, na oni strani grade utrube, delajo razne priprave, ki nam dajejo dovolj razloga, da ne dvomimo o njihovih namelih. To traja že dve leti.
Vprašanje: Kakšno je Vaše mnenje o vojaških sposobnostih satelitskih držav, ako bi vas le-te same napadle, ali bi lahko odbili napad?
Odgovor: Na to je nekoliko težje odgovoriti. Kar zadeva njihovo vojaško sposobnost, bi jo bilo treba osvedčiti z raznih strani. Treba je gledati na to, kakšno je ljudstvo, če želi spopad, če ve, zakaj naj bi se borilo. Skratka, važno je politično, psihološko in moralno pripravljeno tega ljudstva. To je zelo važno za udarno sposobnost neke armade. Mislim, da oni tega nimajo, da njihovi narodi ne žele vojne, kar pa zadeva njihovo udarno silo, vztrajam pri tistem, kar sem dejal, da za nas ne bi pomenilo kake posebne težave, če bi nas sami napadli.
Vprašanje: Kako pa gledate na njihove vojaške sposobnosti, če bi se jim pridružili prostovoljci, kot je to primer na Koreji?
Odgovor: To je druga stvar. Potem bi bil to neposredni napad Sovjetske zveze. Danes so dobile v kominformistični propagandi redne armade drugačen naziv, nazivajo se prostovoljske.
Vprašanje: Ali sodite, da bi se mogli upirati kombiniranemu napadu s strani Rusije in satelitov na isti način, kot ste to napravili proti mnogo močnejšemu sovražniku med drugo svetovno vojno?
Odgovor: Upamo, zeleli bi, da do tega ne bi prišlo, če pa bi že prišlo, potem bi to bilo popolnoma izven naše krivde. Razumljivo je, da so pri nas ljudje pripravljeni boriti se in da ne bodo nikomur dovolili, da bi nas zasuzujili.
Vprašanje: Kakšno je Vaše mnenje o vojaških sposobnostih sovjetske armade, ako bi Rusija vodila napadalno vojno na tujem ozemlju?
Odgovor: Poznam sovjetsko armado, ki se je v osvobodilni vojni izredno borila. S te strani jo zelo dobro poznam. Ne bi hotel ugibati, lahko pa rečem, da je velikanska razlika med vojno, katere smer je zasuzujanje, in vojno, ki se vodi za obrambo svoje neodvisnosti kot je bila naloga sovjetske armade v minuli vojni. Jasno je, da bi to precej močno vplivalo tudi na samo sovjetsko armado.
Vprašanje: Kolikor je meni znano, dobivajo sateliti od Sovjetske zveze orožje, njihovo orožje pa je približno na isti višini kot orožje vaših sil. Ako bi se njihova oborožitev povečala, ali bi Vi menili, da je treba zaprositi za pomoč, ali bi bili tedaj mnenja, da je čas za iskanje pomoči od Zapada?
Odgovor: Mi računamo tudi z raznimi drugimi činitelji. Vprašanje je namreč, kdo in zakaj ima orožje v rokah. Tudi v pretekli vojni se je pokazalo, da smo se v začetku tudi brez orožja lahko uspešno borili in si ga osvojili, ker je bila to pravična vojna za obstanek narodov in neodvisnost države. Čeprav imata tehnika in količina poglavito in veliko vlogo v vojni, vendar bi imel ta činitelj, ki sem ga navedel, prav tako velik pomen.
Vprašanje: Velike razlike v oborožitvi med vami in sovjetskimi sateliti torej ni, če pa bi nastala, bi vas to napotilo, da zahtevate pomoč?
Odgovor: Da, kolikor bi nas ogrožal napadalec in bi to spravilo v nevarnost našo neodvisnost.
Vprašanje: Čeprav sovjetska propaganda tako malo pomeni na svetu, mar menite, da bi mogli vzeti Rusi tudi vaše naziranje, da je moralna vrednost neodvisnosti mnogo večja kot vrednost kakšnega lokalnega pakta z državami Atlantskega pakta, kot podlaga za svojo trditve, da ima Zapad oporišče v vaši državi?
Odgovor: Ne bi dejal, da ta propaganda malo pomeni. Prav zaradi tega, ker njihova propaganda v marsičem zavaja ljudi in ker so tudi ljudje, ki ji podležejo, sodimo in se

držimo tega, da je bolje biti izven pakta, da ne bi pri teh ljudeh izven naše države v nobenem oziru vzbudili dvoma v našo miroljubnost.
Vprašanje: Kaj menite glede na navedbe vašega časopisa in vaših vodilnih oseb, da hoče Sovjetska zveza danes prav tako kot Hitler v preteklosti zagospodariti svetu, zakaj Sovjetska zveza zato že sedaj takoj ne napade?
Odgovor: Zato, ker je vprašanje, v kakšnih pogojih je lahko priti do tega gospostva. Tudi Sovjetski zvezi ni vseeno, če bo imenovana za napadca, boji se dvoma o tem. Zato Sovjetska zveza oziroma njeni vodilni ljudje danes pridigajo teorijo dejavne borbe za mir in preventivne vojne. Pridigajo tako teorijo, da je dovoljeno napasti državo, pa tudi socialistično, da bi se zavaroval mir, če menijo, da obstoji baže nevarnost za Sovjetsko zvezo in socialistično moralo.
Vprašanje: Ali se vi strinjate s tem, da je smer njihove politike, da bi zagospodarili svetu?
Odgovor: Saj je jasno, da je to njihov namen.
Vprašanje: V nekaterih krogih na zapadu menijo, da je glavna skrb Sovjetske zveze samoobramba. V Veliki Britaniji, v posebno veliki skupini levega krila laburistične stranke so ljudje, ki sodijo, da je Sovjetska zveza mogoče preveč občudljiva in da se boji?
Odgovor: Česa pa naj se boji? To je velikanska zemlja, in Jugoslavija menda ne bo napadla Sovjetske zveze. To je država, ki ima velikansko moč, zgodovina pa je dokazala, da so propadli vsi tisti, ki so skušali tam z napadom kaj doseči ali izboljševati. Ničče naj se ne zavaja, da se Sovjetska zveza boji. To je odkrita zvižaka.
Vprašanje: Se kot zaključek k vsemu temu — mar sodite, da ni ničesar resničnega v Stalinovi izjavi, da hoče Amerika zagospodariti svetu?
Odgovor: Čeprav se ne strinjam z izjavo Stalina, se ne bi hotel spuščati v podrobnosti, ker bi moral dati pri tem mnogo pojasnil.
Vprašanje: Da, razumem Vas. Toda, mar je glede na to, da ste govorili o ruskih namelih, vsaj malo uponjavili v uspeh konference štirih?
Odgovor: Ne bi hotel s svojo izjavo odvrniti vsakega upanja. Upanje moramo imeti in treba je storiti vse, da bo do tega prišlo.
Vprašanje: Glede na izjavo gospoda Kardelja včeraj v parlamentu, da je Jugoslavija proti oborožitvi Nemčije, bi rad zvedel, kako gledate na to vprašanje. Če bi Sovjetska zveza oborožila Vzhodni del Nemčije, kako bi vi potem gledali na oborožitev zahodnega dela?
Odgovor: To je druga stvar. Če bi sestavljali armado na vzhodu, potem bi bila stvar popolnoma drugačna. Toda na sedanj stopnji in pri sedanjem položaju mislim, da to ni pravična pot, če nečemo na miren način doseči sporazuma glede Nemčije.
Vprašanje: Če se po konferenci štirih ne bo nič spremenilo, se pravi, če bodo Rusi oboroževali vzhodni del, mar boste vi potem ugodno gledali na ravnanje Zapada do zahodnega dela Nemčije?
Odgovor: Bomo videli.
Vprašanje: Podpredsednik Kardelj je dejal, da bi morali po njegovi sodbi postaviti na dnevni red konference štirih tudi vprašanje oborožitve sovjetskih satelitov — Madžarske, Romunije in Bolgarije — kot posebno točko. Ali ni Jugoslavija nameravala postaviti to vprašanje pred Združene narode?
Odgovor: Mislim, da bi morali, če bo prišlo do take konference, sprožiti na njej ves kompleks teh vprašanj. Če govorimo o oboroževanju Zahodne Nemčije, oziroma Vzhodne, potem je treba govoriti tudi o tistih, ki so bili Hitlerjevi sateliti, ker je tudi to kršitev mirovne pogodbe.
Vprašanje: Zakaj Jugoslavija ne postavi tega vprašanja pred Združene narode?
Odgovor: To bomo videli. Počakali bomo, če se bo dala ta stvar urediti na kak drug način, ni pa izključeno, da bomo postavili to vprašanje.
Vprašanje: Kakšen pomen se pripisuje dejstvu, da je Sovjetska zveza omenila Jugoslavijo v notih, poslani Veliki Britaniji?
Odgovor: To je edinstven primer, da se v notih neki drugi državi omenja in naravnost napada tretja država. Ne bom se spuščal v vsebino te note in slog pisanja, ker sta značilna za njihovo prakso, hotel pa bi poudariti, da so glede na nas v zelo težkem položaju in da se morajo zato, ker nimajo nobenih stvarnih dokazov in podlage za svoje izmišljene trditve, zatekati samo k psovkom. Tudi dejstvo, da v notih, poslani Angliji, omenjajo neki propadli falzificirani proces, domnevni naš poskus do Madžarske, dokazuje, kako slabi so v obtožbah do nas, in kako točno je, kar se je pozneje pokazalo, da so prav za prav oni uprizorili ce-

lotni proces, to sramotno komedijo, na katero se sedaj spet sklicujejo kot na dokaz, čeprav je že propadla pred vsem svetom. To dokazujejo poleg tega njihovi napadalni nameni do Jugoslavije, to dokazuje, da imajo Jugoslavijo za svoje področje, kjer nima nihče pravice misliti, kjer nikogar ne sme nič zanimati, pač pa smejo samo oni odločati.
Vprašanje: Morda menite, da je Sovjetska zveza poskušala napraviti kupčijo z Jugoslavijo?
Odgovor: Jugoslavija je takšen objekt, ki se ne da nikomur prodati. Prestan: To je gotovo.
Maršal: Tisti, ki bi prodajal Jugoslavijo, bi izgubil oboje, denar in Jugoslavijo.
Vprašanje: Ali mislite, da bi tam hoteli s spletkami ovirati Zapad, da bi pomagal Jugoslaviji?
Odgovor: Da bi osamili Jugoslavijo? Lahko, morda poskušajo kaj takega.
Vprašanje: Kolikor sem mogel videti, so bili v partijskem časopisu grajanji tisti vaši ljudje, ki so bili mnenja, da bi lahko VKP(b) spoznala svoje napake in spremenila svoje stališče do Jugoslavije. Kritike trdijo, da je to nemogoče in da ne morejo spoznati, da so na napačni poti. Kakšno je vaše stališče o tem vprašanju?
Odgovor: Jasno je, da z njihove strani ne more biti iskrene pomiritev. Lahko bi prišlo do poskusov z določenim namenom, mi vsi pa smo globoko prepričani, da pri Sovjetski zvezi ne more biti iskrenih poskusov, da bi popravila svoje stališče do Jugoslavije. Tu bi morali napraviti zelo velik preobrat, ker bi morali spremeniti celotno svojo smer v zunanji politiki in nadaljnjem revolucionarnem razvoju. To pa so velikanske stvari. Tu ne gre za spor z Jugoslavijo, marveč za odnose med socialističnimi državami, za stališče do malih narodov itd. Tedaj bi morali spremeniti svojo politiko tudi do satelitskih držav, do Madžarske, Romunije, Bolgarije, Poljske itd. To pa so velike stvari. Naša želja bi seveda bila, da bi bilo tako.
Vprašanje: Mar bi to pomenilo z drugimi besedami, da bi prišlo tam do nove vlade?
Odgovor: Nisem mislil na to, pravim le, kaj bi morali storiti. Seveda bi to pomenilo velikanski prispevek k ohranitvi mira.
Vprašanje: Mar menite, da je v vaši državi še kominformovska opozicija in koliko?
Odgovor: Le posamezni primeri. Takih ljudi je zelo malo in to ni več idejno naziranje ali nerazumevanje. To je že čista spekulacija, pokvarjenost, ali pa so to politični strahopetci, ki se boje Sovjetske zveze itd. Toda to so le posamezni primeri.
Vprašanje: Ali imate te ljudi, ki mislijo, da je možnost za pomirjenje s Sovjetsko zvezo, za morebitne informbirojevece?
Odgovor: Vdajajo se iluzijam, vendar pa jih nimamo za informbirojevece, marveč samo za ljudi, ki ne razumejo stvari. Takih pa je zelo malo.
Vprašanje: Ali bi hoteli povedati nekaj o dogodkih v Češkoslovaški?
Odgovor: Kaj pa naj povem. Mislim, da so dokaz, da v Češkoslovaški za njih ni najugodnejši položaj.
Vprašanje: Ali sodite, da so nasprotniki iz opozicije sami tako močni, da bi zares lahko pomenili nevarnost za Sovjetsko zvezo glede na dejstvo, da v Češkoslovaški sedaj ni sovjetskih vojakov?
Odgovor: Na to ne bi mogel odgovoriti, ker ne vem. Vem le, da je v CSR zelo močan odpor proti sedanj politiki vodilnih ljudi.
Vprašanje: Ali bi lahko kaj povedali v zvezi s Clementisom, katerega smo novinarji skušali najti v Jugoslaviji?
Odgovor: To vest je utihotapila informbiroske propaganda po »črni borzi«, čeprav je prišla z zapada. To smo takoj spregledali in smo računali, da je Clementis ali ubit ali pa zaprt. Zaradi tega smo tudi izdali demanti, da ga pri nas ni.
Vprašanje: Mar bi lahko kaj izjavili o kampanji, ki se je sedaj dvignila proti njemu in ki trdi, da je vohun?
Odgovor: Jaz ne verjamem več v niti eno njihovo obtožbo, ker je njihova navada, da razglasijo vsakega, kogar hočejo uničiti za vohuna ali fašista.
Vprašanje: Ali je notranji položaj v drugih satelitskih državah prav tako slab kot v CSR?
Odgovor: Ponekod bolj, ponekod manj, v vseh teh državah pa ljudje niso zadovoljni s stanjem, ki je tam.
Vprašanje: Mar je morda to nezadovoljstvo glavni vzrok za to, da Sovjetska zveza takoj ne napade Evrope?
Odgovor: Tega ne bi mogel reči.
Vprašanje: V vaši državi sem že dve leti in zapazil sem spremembe v političnem odnosu do ljudi iz razreda,

ki je izgubil svoj položaj. Ali je to začasni ali trajni ukrep?
Odgovor: To ni zvižaka. Nimamo nobenega razloga, da bi zaostrovali ravnanje in naša težnja, usmerjena k ublaževanju, je v skladu z našo smerjo k demokraciji.
Vprašanje: Kako gledate na novi kazenski zakonik v zvezi z individualnimi svobodninami?
Odgovor: Kazenski zakonik smo sprejeli prav zaradi tega in je v skladu z našo smerjo. Z njim smo dokončno uzakonili tisto, k čemur smo že zdavnaj težili. Treba je bilo to samo izvesti z zakonom. Ni tako lahko pojasniti ljudem, kaj je demokracija, ko pa je zakon tu, se ga mora vsakdo držati.
Vprašanje: Domnevam, da tega ne boste označili kot neko liberalizacijo, toda mar se strinjate, da je to korak naprej v primeru s sovjetskim vzorcem, oziroma naprej od sovjetskega vzorca, nekaka paralela evropskemu humanizmu.
Odgovor: Ne bi hotel govoriti o evropskem humanizmu. Rad bi pa povedal, da je naše gledanje na demokracijo različno od gledanja sovjetskih voditeljev. Sodimo, da mora biti socialistični humanizem na višji stopnji in da socializem ne sme biti strašilo za nikogar, se pravi, lahko je strašilo za nasprotnike. Ne sme pa doseči takega učinka, kot ga je dosegel s prakso voditeljev Sovjetske zveze, da se je svet boji. Mi hočemo, da bo socializem zgrajen po čimbolj človeški poti. Vzemimo na primer samo primerjavo med nami na eni strani in informbiroskimi državami in Sovjetsko zvezo na drugi strani glede odnosov do nasprotnika. Pri nas še nikogar nismo ubili zato, ker je kominformovec, oni pa človeka takoj obsodijo na smrt. Mi smo bili obzirni tudi do tistih, ki so bili stodoletno krivi. Smo proti učenjavanju ljudi in sodimo, da je treba iti po poti prepričavanja, posebno pri tistih, ki se dajo prepričati s človeškimi metodami, da so napačno gledali na stvari. Se zam način sojenja se razlikuje od njihovega. Da ne bi napačno razlagali do človeško ravnanje do ljudi — pri nas dajemo možnost takemu človeku, da sprevidi svojo napako in da se prepriča o pravilnosti naše poti in zadržanja. Povedal bi rad, da to ne pomeni naše slabosti, pravtako kot tudi ubijanje ljudi in obsojanje na smrt na drugi strani ne kaže njihove moči. Naše ravnanje pomeni moč, moralno moč. Ta moralni činitelj ima velikansko vlogo pri nas. Tako kot oni delajo, delajo samo slabši, ki niso naklonjeni humanističnim metodam.
Vprašanje: Morda vendar ne mislite, da je ta vaša tendenca bližja evropskim tendencam?
Odgovor: Naša tendenca je naprednejša od evropskih, ker ponekod v Evropi prav tako človeku hitro odrežejo glavo, če se najde za to opravilno v zakonu. Za nas zakon ni nekaj krutega, ne gledamo kruto, marveč si prizadevamo dvigniti človeka, ga popraviti.
Vprašanje: Rad bi zastavil vprašanje v zvezi z gospodarskim položajem. Mar menite, da bo hrana, ki ste jo dobili v Ameriki, zadoščala za kritje potreb vašega ljudstva?
Odgovor: Ne bi imel ničesar dodati tistemu, kar so včeraj povedali v parlamentu. Mislim, da bomo navzile temu prebrodili krizo, vendar pa komaj, ker so se živila podražila, tako da jih bomo morali z dolarji, ki smo jih dobili, mnogo dražje plačati. Na ta način pa bomo dobili manjšo količino. Poleg tega bo tudi prevoz dražji.
Vprašanje: Rečeno je bilo tudi, da bo primanjkovalo sladkorja, masti in žita. Mar veste, kje se bo to lahko kupilo?
Odgovor: Potrudil se bomo, da bomo to nabavili doma, kolikor bo mogoče. Ne bi pa hoteli prehoditi pritiskati na ljudstvo, ker bi nam to politično škodovalo. Sicer se sedaj vidi, da nismo previško določili vsote, ko smo rekli, da rabimo nad 100 milijonov dolarjev. Sedaj nam manjka prav ta razlika.
Vprašanje: Ali imajo kmetje dovolj semen?
Odgovor: Nimajo, tudi v tem je težava.
Vprašanje: Rad bi vam zadal še eno vprašanje, čeprav vas ne bi rad zadrževal. Ali sodite, da je kaka bližnja možnost, da bi se rešilo vprašanje Trsta?
Odgovor: Še vedno ostanem pri tem, da moramo to vprašanje za sedaj pustiti. Če ni z obeh strani vidna jasna želja in če na obeh straneh ne menijo, da je to zelo važno pri sedanjem položaju, potem je bolje, da se ne dotikamo tega vprašanja.
Vprašanje: Kaj sodite o izključitvi Cucchija in Magnanija iz KP Italije?
Odgovor: Ta dva nista bila izključena, marveč sta sama odšla. Vodstvu KP Italije pa potem seveda ni preostalo nič drugega, kot da ju je izključilo. Sodimo, da je to posledica informbiroske politike, politike ukazovanja in postavljanja vodstev drugih partij v položaj svojih slug, ki morajo samo ubogati.
Vprašanje: Ali sodite, da bi lahko prišlo do podobnega položaja tudi v Franciji?
Odgovor: So nekateri znaki, ne bi pa rekel, da bo takoj prišlo do tega.

Sovjetska zveza pristala na sestanek namestnikov zunanjih ministrov

Pariz, 1. marca. Kakor poroča United Press, je vlada Sovjetske zveze danes pristala na predlog zahodnih veleisl, naj bi se v ponedeljek, 5. t. m., sestali v Parizu namestniki britanskega, francoskega, ameriškega in sovjetskega zunanje ministra ter pripravili dnevni red za konferenco zunanjih ministrov štirih veleisl. Ta pristanek vsebuje nota, ki jo je namestnik zunanje ministra Sovjetske zveze Andrej Gromiko predal danes poslancem zahodnih veleisl v Moskvi. Francosko poslaništvo je kasneje izjavilo, da je že prejelo prošnje za vize od 17 predstavnikov Sovjetske zveze, ki žele potovati v Pariz.

Pristanek vlade Sovjetske zveze na predlog zahodnih veleisl je prvi rezultat obširne diplomatske prepiske, ki so jo v zadnjih mesecih vodile zahodne veleisle in Sovjetska zveza. Vendar je to šele začetek neposrednih pogajanj med štirimi veleislami. Od uspeha pariškega sestanka namestnikov je odvisno, če se bodo zunanji ministri sestali.

Zahodne sile so v svojih notah, ki so jih poslale vladi Sovjetske zveze, odklanjale, da bi bila konferenca zunanjih ministrov posvečena samo vprašanju demilitarizacije Nemčije. Jasno so izjavile, da žele na tem sestanku razpravljati tudi o drugih problemih, ki so po njihovem mnenju krivi današnje mednarodne napetosti. S tem, da je vlada Sovjetske zveze pristala na predhodno konferenco namestnikov v Parizu, ki naj bi v prvi vrsti pripravila program novega sestanka velikih štirih, je po razlagi nekaterih zahodnih diplomatov — kakor poroča agencija United Press in Londona — tudi pristala na zahtevo Zahoda, na

razširjenje razgovorov na glavne probleme med Vzhodom in Zahodom. Čeprav v današnjem položaju, prav posebno zaradi agresivne politike sovjetske birokracije, ne moremo imeti nobenih pretiranih upanj glede uspeha konference štirih zunanjih ministrov, bo vendar sestanek, v kolikor bo do njega prišlo, že sam po sebi lahko prispeval h krepitvi miru in urejevanju mednarodnih odnosov.

Delo komisije za Azi o in Daljni vzhod

Lahore, 1. marca. (Tanjug.) V Lahoreju se je začelo sedmo zasedanje gospodarske komisije za Azijo in Daljni vzhod. V začetku zasedanja je pozval predsednik pakistanske vlade Liaquat Ali Khan Združene narode, naj dajo finančno pomoč azijskim državam. Po njegovih be-

Bidault dobil mandat za sestavo francoske vlade

Pariz, 1. marca. (UP.) Bivši ministri predsednik in voditelj ljudske republikske stranke Georges Bidault je v četrtek izjavil, da bo skušal sestaviti novo koalicijsko vlado, ki bi zamenjala vlado Renéja Plevena. Plevenova koalicijska vlada je v sredo zvečer v zvezi z notranjim sporom glede novega in kompliciranega volilnega sistema podala ostavko.

Bidault je objubil, da bo takoj pričel s posvetovanji z voditelji strank in v petek poročal o svojem uspehu. Sodijo, da izgledi na uspeh niso preveč dobri. Njegova stranka in socialisti so si že dolgo v laseh in socialisti so izjavili, da ne bodo stopili v nobeno vlado, ki bi ji načeloval kak voditelj MRP.

KRIZA V MAROKU

Maroška kriza je danes poleg krize francoske vlade drugi problem o katerem na široko razpravljajo francoski javnosti. Po drugi svetovni vojni se je rešitev kolonialnega problema postavila vedno bolj imperativno tudi Franciji. Osmosvoletnih bivših angleških kolonij: Indije, Birme, Ceylona, dalje Pakistana, umik angleških čet iz Nilске doline, ustanovitve Združenih držav Indonezije — vse to je močno vplivalo na razpoloženje, pa tudi orientacijo mlade maroške buržoazije in muslimanskega prebivalstva na sploh. Danes šest let po osvoboditvi Francije, ko maroški muslimani globoko prepričani, da Francija ni izpolnila svojih obveznosti, šeprav so Maročanci sodelovali v dveh vojnah na strani Francije in njenih zaveznikov. Maroške čete sodelujejo danes v krvavih bojih na Daljnem vzhodu — v Indokini — v Franciji pa jih uporabljajo za dušitev stavk.

Protektorat, ki ga je Francija vsilila Maroku že leta 1912 — eno leto zatem, ko so se izkrcali prvi francoski četi v Maroku — ta protektorat, ki simbolizira neomejeno francosko oblast, je ostal še danes v veljavi. Čeprav je maroški sultan že večkrat zahteval njegovo revizijo. Med svojim zadnjim obiskom v Parizu je med drugim predlagal, naj bi se odnosi med Francijo in Marokom uredili s posebno francosko-maroško konvencijo. Maroka pa postal Alan Francoske unije. Kljub temu, da je sultan v tem trenutku ušival neomejeno zaganjanje maroških muslimanov — vsaj v tem vprašanju ni bilo nobenih bistvenih razlik med posameznimi strankami, tudi komunisti so podpirali sultana — pa je Francija odklonila te predloge kot preveč ekstremne.

Kljub temu, da so se po drugi svetovni vojni številni narodi osvobodili kolonialnega sistema in izkoriščanja, pa razvoj osvobodilnega gibanja v Aziji in Afriki ni prav nič spremenil odnosa francoskih oblastnikov do maroškega vprašanja.

Maroko ježi na preložišči iz Atlantskega oceana v Sredozemsko morje. Zato igra vedno pomembno vlogo v sistemu držav Severnoatlantskega pakta. Strateška baza, ki jih po informacijah mednarodnih agencij gradijo v pospešenem tempu, od Casablance do Marakeha in Adaridja, kažejo tudi na vlogo te gorске trdnjave na severu Afrike.

Francoska vlada se je zato postavila na stališče, da bi v sedanjem trenutku še sama postavitvi vprašanje prototata. To pa bi pomenilo konec francoske administracije v Maroku. Francoska vlada je sicer objubilala, da bo izvedla najnujnejše administrativno

reformo, vendar ni bila pripravljena razpravljati o kakšni reviziji pogodbe o protektoratu. Francoska administracija danes močno izkorišča zasvoštvo, da bi si čim dalje držala oblast v svojih rokah.

Kakšna je vsebina tega protektorata? Po pogodbi o protektoratu je francoski generalni resident nosilec vseh pravic in oblasti francoske republike v Maroku. Pod njegovo oblastjo so tudi obrorožene sile Maroka. Generalni resident je poslednji med sultanom in tujnimi silami, torej neke vrste zunanji minister. V njegovih rokah je skratka popolna kontrola Maroka. Oblast francoskega rezidenta se torej v ničemer ne razlikuje od oblasti kakšnega rimskega prokuratorja. Sultan, ki je bil do leta 1912 vski in politični poglavar Maroka, je sedaj le še simbol nekdanje neodvisnosti te države.

Poležal Francija v Maroku pa najbolj ilustrira to, da je francoski element v Maroku relativno zelo šibak. Medtem ko živi danes v Alžiru za pretek 800.000 Francozov in preko 100.000 Španjolv — Alžir je že od leta 1830 v francoskih rokah — pa je procent Francozov, ki so se naselili v Maroku, precej manjši. Po statistiki iz leta 1947 živi v Maroku 5 milijonov muslimanov, 300.000 Francozov in 200.000 maroških Židov. Le-ti pa se v zadnjih letih vedno močneje izseljujejo v Izrael. Po podatkih, ki jih je objavil francoski list Observateur, se 70% muslimanskega prebivalstva bavi s poljedelstvom, medtem ko znaša odstotek delavcev in namestencev 20%. Kmečko prebivalstvo je močno zaslosto. Posebno v izoliranih naseljih živi v stalnem strahu pred represalijami. To velja posebno za južne predele Maroka.

Zato je lahko pred dnevi francoska vlada tako hitro sprejela krizo v Maroku. Ko so francoske oblasti mobilizirale nekatera nezdovoljna plemena proti sultanu je bil le-ta prisiljen sprejeti vse francoske predloge. Razprtili je moral svojo vlado, ki sicer ni imela dosti besede, ved vodilnih članov maroške stranke istisnjati, ki je brezopojno podpirala njega in njegov program, pa je moral premostiti na manj važne položaje. Konec februarja pa je podpisal protokol o administrativnih reformah, ki jih je vse dotlej obsojal kot poskus udržitve francoske oblasti.

Tako je francoska vlada s tem, da je popolnoma izločila maroškega sultana, zanekraj rešila maroško krizo. Problem Maroka pa je poleg vprašanja Indokine ostal še danes eno najtežjih vprašanj, ki ga bo morala Francija v bližnji bodočnosti rešiti.

Jugoslovanski poslanik v Avstriji je predal poverilnice

Dunaj, 1. marca. (Tanjug.) Izredni poslanik in pooblaščen minister FLRJ v Avstriji Viktor Repič je izročil danes poverilnice avstrijskemu kanclerju Leopoldu Figlu, ki opravlja sedaj dolžnosti predsednika republike. Ob izročitvi poverilnic sta bila navzoča z jugoslovanske strani tajnika poslaništva Demajo in Telenta, z avstrijske strani pa zunanji minister dr. Gruber.

sedaj ni pošiljanje posameznih tehničnih strokovnjakov in dajanje štipendij dovolj, da bi premagali težave, v katerih žive azijski narodi.

Na dnevnem redu sedanjega zasedanja gospodarske komisije ZN za Azijo in Daljni vzhod je med drugim vprašanje tehnične pomoči azijskim državam in vprašanje pomoči pri izvajanju določenih gospodarskih in prosvetnih programov v Aziji.

Gospodarska komisija Združenih narodov za Azijo in Daljni vzhod je odklonila sovjetki predlog resolucije o sprejemu LR Kitajske v to organizacijo. Sovjetski predlog je bil zavrnjen z osmimi glasovi proti petim, ena delegacija pa se je glasovanja vzdržala.

Komisija je zavzela stališče, da ni pristojna odločiti o kitajskem predstavnštvu.

Izvidniške operacije v Vietnamu

Saigon, 1. marca. (Tanjug.) V poročilu štaba francoskega poveljstva, ki ga prenaša AFP, je rečeno, da so bile večkrat v severnem Vietnamu izvidniške akcije na vseh odeskih. Francosko letalstvo je nadaljevalo s svojimi napadi na taborišča in vojska skladišča Ho Ši Minhovih čet na področju Fu-To. V poročilu je nadalje rečeno, da so imele Ho Ši Minhovove čete v večeršnjih bojih 52 mrtvih in 56 ujetih. V južnem Vietnamu so Ho Ši Minhovi oddelki nenadoma napadli francoske in Bao Dajeve sile na področju Bin Džao, jugovzhodno od Tu-Do-Moa in pri tem uničili razne naprave in drugi material. Pri tem napadu so imele Ho Ši Minhovove čete 15 mrtvih in 30 ranjenih.

Sinojci so Ho Ši Minhovove sile napadle in zažgale radijsko postajo na letališču Lien Kan, 30 km od Dalata.

Francija smatra maroško vprašanje za svoje vprašanje

Kairo, 1. marca. — Kakor poroča Reuter, je egiptski zunanji minister Salah el Bin bej povabil francoskega veleposlanika Couve de Murvillia, da ga obišče in da se z njim pogovori o položaju v Maroku. Francoski veleposlanik pa ni hotel obiskati egiptskega zunanje ministra. Ko francoski uradni krogi komentirajo ravnanje francoskega veleposlanika, izjavljajo, da se vprašanje Maroka in Severne Afrike »ne tiče egiptske vlade«.

Pomanjkanje tekstilij na svetu

London, 1. marca. (Tanjug.) Casopis »Economist« objavlja podatke o pomanjkanju tekstilij na svetu. Po teh podatkih je proizvodnja volne, bombaža in umetne svile v minulem letu znatno presežala proizvodnjo, vendar so se zaradi povečane potrebe zmanjšale svetovne zaloge bombaža in volne. Lani je bila proizvodnja bombaža več kot 5,5 milijona ton, kar pomeni, da se je zmanjšala za 13%. Do tega je prišlo zaradi zmanjšanja površin v ZDA, ki so zrasle za 10 milijardov hektarjev. Proizvodnja volne, ki je znašala milijon ton, je bila za 1,5% večja od proizvodnje leta 1949, vendar so sedanje zaloge za 10% manjše od lanskih. Sodijo, da bo trajalo najmanj 5 let, da bo proizvodnja dosegla spet to raven.

Proizvodnja umetne svile venomer narašča po drugi svetovni vojni, vendar so sedanje nastale težave zaradi pomanjkanja surovin, zlasti žveple in kisline, lesnih in bombažnih odpadkov. V številnih državah nastaja in se širijo tovarne umetne svile. Kakor piše »Economist«, bodo le-te marškalj prispevale k borbi za surovine ter k povečanju tekstilnih zalog.

Revaj na kongresu madžarske agenture

Ena značilnosti madžarskih kongresov je prav gotovo tudi ta, da na vsakem ugotove neko »novo, veliko« resnico, hkrati pa na vsakem kongresu ugotove tudi to, da je bila najmanj ena resnica, ki so jih izrekli pred meseci, nepravilna. Med mojstri teh akrobacij na kongresih je prav gotovo zelo zaslužan Revaj. Revaj je na primer po resoluciji informbiroja ugotovil »marksističnost, da si na Madžarskem delijo oblast delavci in kmetje. Pozneje je »ugotovil«, da je taka trditve zmotna, posebno še ker se je spremenilo mnenje Moskve do vprašanja ali je ljudska demokratija ena oblik diktature proletariata ali ne. Revaj je imel svoje »mnenje« tudi o tem vprašanju. Najprej je trdil, da je v Madžarski izvršena buržoazna revolucija, pozneje pa je hitel na ves glas ponavljati, da so izvršili socialistično revolucijo. Revaj je svojeresten »specialist« za vsa vprašanja. Posebno pa bi se rad uveljavil v kulturnih vprašanjih. To svojo težnjo je pokazal z napihanimi frazami, ki kažejo popolno neznanje, pri kritiki Lukacsa, zanimivo pa je tudi njegovo zadnje opravilo — čiščenje madžarskih knjiznic. Po njegovi zahtevi so prepovedali nič manj kot 6750 različnih knjig. Med prepovedanimi knjigami so bila tudi dela Cervantesa, pravljičar, kakor so »Pepelka«, »Sneguljičica« itd. Strah pred »okuzbo« po zahodni kulturi je bil tako močan, da je čistka posegla celo v ples. Kakor povsod je tudi tu veljalo: »S Sovjetsko zvezo kot vzorom se mora uveljaviti socialistična pesna kultura.« Nekateri zelo zaletavi pristaši madžarskega režima so zahtevali med drugim tudi obvezno delovno obleko na plesu. Revaj je dal nalogo in v vrtincu madžarskih zmešnjav so jo tudi izvršili. In Revaj, ki na vseh kongresih popravlja svojo informbirojsko zaletavost, je moral tudi na kongresu pred dnevi napadati slevo sektatstvo v književnosti. Tokrat je povedal (zelo junsko), da Madžari lahko berejo Dickensa, poslušajo Verdia in Moliera. Povedal pa je tudi smer razvoja madžarske književnosti. Zanj je namreč: »Sovjetska kultura model socialistične kulture, katere se mora madžarska književnost držati, da bo lahko postala socialistična.« Po tem Renajevem receptu bo pač

najbolj »socialistično« tisto madžarsko književno delo, ki bo ohranilo sovjetski stil, obliko itd., v katerem bo najmanj na vsaki strani enkrat pisalo: Slava velikemu Stalinu! in v katerem bodo madžarska samo imena.

Informbirojevska pomoč Albaniji

Iz Tirane poročajo, da je dobila Albanija iz Sovjetske zveze in drugih informbirojevskih dežel nove pošiljke blaga. Za odnose, kakršni vladajo med Sovjetsko zvezo in drugimi informbirojevskimi državami, je vsekakor značilno tudi to, kakšne vrste blaga pošilja SZ v Albanijo.

Za ogromno število sovjetskih »specialistov«, ki sedaj vdirajo v Albanijo, je najzanimivejši predel Albanije v okolici Valone — to je na naftnih poljih. Albansko nafto namreč v tem pristanišču prekrstijo v sovjetsko in nato nadaljuje svojo pot na svetovni trg. Zaradi tega so tudi na prvem mestu sovjetskih pošiljk vrstne naprave in razne cevi za petrolejsko industrijo. Zanimivo je, da moskovski birokraciji ni bilo v Albaniji treba ustanovljati mešanih družb, ker se to upira sovjetskemu sistemu kolonialnih odnosov — Albanija je za kremejske pojme preveč majhna — in zaradi tega, ker je že albanska agentura v Enver Hodžo na čelu zadostno zagotovilo pred vsakim odporom s strani vodstva.

Na svoj način pa skušajo Albanijo izkoristiti druge informbirojevske države. Elektrifikacija Albanije je zelo rečna. Razen v Tirani in nekaterih manjših mestih skoraj ni elektrike. Českoslovaška pa, ki se hoče znebiti električnega materiala, za katerim je popravkanje in drugih tržičkih manjše, prodaja ta material Albaniji. Tako so tiranske trgovine dobro založene z deli za radijske aparate in električnim priborom, potništvom, ki bi kupovali to blago, pa je zelo malo, ker ga pač ne rabijo. Enver Hodževa agentura pa bi rada s to zalogo blaga, ki jim ni potrebo, pokazala, kako velikodušna je pomoč držav informbiroja.

Tudi v zahodnonemški partiji čistilo

Frankfurt, 1. marca. (Tanjug.) Eden izmed najvidnejših voditeljev Komunistične partije za pokrajino Württemberg, Hohenzollern, Wilfried Acker, je bil izključen iz partijskega vodstva. V poročilu, ki ga prenaša Reuter, je rečeno, da je bila ta odločitev sprejeta na kongresu partije »po ostru samokritiki in po zaključku, da je neobojno potrebno izvesti odločilne spremembe«.

Minuli teden je bilo izključenih iz partije več voditeljev v Severnem Poranju - Westfaliji.

Kakor dalje poroča Reuter, je moral odstopiti tudi Robert Lemrang, dosedanjí predsednik KP Nemčije za pokrajino Württemberg-Baden, »zaradi slabosti proti imperialistični nevarnosti«. Na partijskem kongresu v Ludwigsburgu pri Stuttgartu je bil izvoljen za novega partijskega voditelja te pokrajine Karl Weber.

SED predlaga ustanovitev paritetnega sveta za Berlin

Berlin, 1. marca. (Tanjug.) Enotna socialistična stranka Nemčije za področje Berlina je sprejela na svojem zadnjem sestanku — kakor poroča agencija France Press, resolucijo, ki predlaga ustanovitev paritetnega sveta za Berlin. V Svetu naj bi bili v enakem številu predstavniki vzhodnega in zapadnega Berlina. Svet bi vodil administrativne posele za celotno območje velikega Berlina.

Ta predlog enotne socialistične stranke v resnici pomeni, da dejansko obnavlja stari predlog ZSSR o upravi nad Nemčijo, v ustanovitev posvetovalnega sveta, v katerem naj bi bilo enako število predstavnikov vzhodne in zahodne Nemčije. Ta sovjetski predlog je bil zadnje omenjen v praški

deklaraciji, ki je bila izdana na sestanku zunanjih ministrov informbirojevskih držav v lanskem oktobru.

Indijski in afriški premog za Veliko Britanijo

London, 1. marca. (Tanjug.) Tisk piše, da bodo letos prvič uvažali v Evropo, in sicer v Britanijo, ki je sama veliki proizvajalec premoga, indijski in afriški premog. Da bi zadovoljila potrebam svoje industrije, ki je sedaj usmerjena v vojno proizvodnjo, si Britanija prizadeva, da bi uvažala kar največje količine premoga. Razen uvoza iz ZDA bo velika Britanija sklenila z Indijo in Liberijo sporazum o dobavih premoga.

Deblokiranje cen in mezd v ZDA

Washington, 1. marca. (Tanjug.) Vlada ZDA je danes potrdila da se povisajo mezde in deblokirajo cene določenim predmetom v trgovini na drobno. United Press poroča, da je šef urada za stabilizacijo cen in mezd Eric Johnston izjavil, da se bodo mezde povisale za 10% nad raven od 15. januarja leta 1950. Povislice bo dobilo 37.000.000 delavcev.

Odvajljeno je tudi blokiranje cen določenim predmetom in nameste tega uvedena omejitve na dobičke v trgovini na drobno. Blokiranje cen, ki je bilo uvedeno v preteklem mesecu, je zajelo obleke, tekstilije, tkanine in pohištvo. Cene življenjskih potrebščin niso bile blokiranje.

ZADNJA SPORTNA VEST: Rudi Finzgar je skočil v Oberstdorfu 126 m

Na velikem tekmovanju v smučarskih poletih v Oberstdorfu (Nemčija) je naš predstavnik Rudi Finzgar v ostru mednarodni konkurenci dosegel daljave: 93 m, 103 m, 114 m in 126 m.

Nekaj misli o današnjih naloga sindikatov

Pred nekaj meseci so si delavci v vseh gospodarskih podjetjih, ki so družbena imovina, izvolili na osnovi Zakona o vodenju gospodarskih podjetij po neposrednih proizvajalcih svoje delavske svete in upravne odbore. S tem dejanjem je pričel delavski razred naše domovine prevzemati družbeno gospodarstvo v neposredno vodstvo.

Kakšnega pomena je, da je delavski razred prevzel vodenje našega gospodarstva? Ali ima delavski razred tudi sposobnosti, da ga uspešno vodi? To, da je pričel prevzemati neposredno vodenje gospodarstva delavski razred, je za rast in razvoj našega gospodarstva odločilnega pomena. Delavski razred je namreč tisti družbeni činitelj sodobne družbe, ki je po svojem razrednem stremeljenju in hotenju nosilec socialističnega razvoja in pod vodstvom svoje Partije tudi njegov najpožrtvovalnejši in najdoslednejši tvorec. V tej trditvi je izraženo temeljno obetanje našega delavskega razreda, to je razreda, ki nesebično in junashično gradi materialne osnove naše socialistične domovine. In prav zaradi takih odlik, ki jih je naš delavski razred dosegal v graditvi socializma v naši domovini dokazal, je prav on tisti družbeni činitelj, ki je poklican, da prevzame gospodarstvo iz rok državnih gospodarskih organov potem, ko so slednji opravili v glavnem svoje, od delovnega ljudstva zaupane jim naloge (enotno organizirati celotno nacionalno gospodarstvo, ga med seboj povezati ter ga postaviti na tir socialističnega razvoja) in ko so se v teh organih pričele kazati prve tendence socializmu škodljive birokratizma.

Poleg tega pa delavski razred z neposrednim gospodarjenjem prinaša novih oblik v vodenje naših gospodarskih podjetij. Staro administrativno usmerjanje gospodarske tvornosti, ki je slej ko prej izpostavljeno nevarnosti birokratiziranja, zamenjuje živo, neposredno gospodarjenje delavskih kolektivov, ki z gospodarskimi problemi in proizvodnimi vprašanji svojih podjetij žive in so jih zato sposobni reševati kot sestavni del svojega življenja.

S tem, ko delavci prevzemajo vodenje gospodarskih podjetij, pa so se v naši družbi pričeli v kalil porajati tudi novi proizvodni odnosi, bitno različni od vseh doslej poznanih. Direktorja, ki pooblaščenega predstavnika državne gospodarske uprave v podjetju, ki je doslej vodil v njem celotno gospodarjenje in o vseh vprašanjih končno veljavno odločal, sedaj zamenjuje neposredni organi delavskega kolektiva, to so delavski sveti in upravni odbori. Na ta način neposredni proizvajalci, delavci z delovnih mest istočasno postajajo proizvajalci in odločilni činitelji celotne gospodarske tvornosti v podjetju ter se njihovim odločitvam podreajo vsi preostali administrativno upravni in tehnično vodstveni organi podjetja. To je torej prva klika novih socialističnih proizvodnih odnosov, ki doslej še v nobeni državi ni bila poznana.

Delavci prevzemajo z vodenjem družbenega gospodarstva dve zelo pomembni družbeni obveznosti, ki pa istočasno vplivata na bitno spremembo družbenega položaja samega delavskega razreda. Prvič, kot neposredni vodstveni gospodarski organi prevzemajo delavski sveti in upravni odbori dolžnost organizacije, usmerjanja in razvijanja proizvodnje. S to na-

logó prevzemajo tudi kajpada obveznost, da bodo tako organizirani vodili in razvijali proizvodnjo, da bodo rastle in se krepile proizvodne sile naše domovine, ker je to osnovni materialni predpogoj njene notranje socialistične rasti. Na ta način pa prenehajo biti delavci zgolj izvrševalci določenih proizvodnih nalog na svojih delovnih mestih, ampak so istočasno tudi tisti činitelji v gospodarski dejavnosti podjetja, ki izdeluje proizvodne naloge tega podjetja in ki zahteva najdoslednejše izvajanje postavljenih nalog. V toku uresničevanja te vodstvene naloge v gospodarskem podjetju pa se pred delavci odpira široko spoznavanje proizvodnih problemov njihovega podjetja in vse širše povezovanje teh problemov s celotno proizvodno tvornostjo v naši domovini.

Druga pomembna obveznost, ki jo prevzemajo delavski kolektivi, pa je gospodarjenje s podjetjem in njega proizvodni, to je, področje finančno komercialnih vprašanj tega podjetja. Delavci so namreč prevzeli gospodarska podjetja s pomembno obveznostjo, da bodo s proizvodnimi sredstvi, s proizvodi, s surovinami itd. tako gospodarili, da bo to v interesu krepitve socialističnega gospodarstva in izboljšanja položaja neposrednih proizvajalcev. Prav zato je potrebno, da delavci proizvodnjo poznajo tudi iz njene finančne strani, strani rentabilnosti proizvodnje. Vzporedno s to obveznostjo pa delavci prevzemajo tudi postopoma pravico odločati o načinu razdelitve množice proizvoda njihovega podjetja, vsika proizvoda.

To na se pravi, da delavci postopoma prevzemajo pravico odločati o tem, kako se bodo plodovi dela njihovega proizvodnega podjetja, ki je seveda družbena lastnina, uporabljali, kako bo družba gospodarila s temi proizvodi. Na ta način pri nas prihaja delavec, neposredni pro-

izvajalec, do polne pravice, da sam odloča o načinu gospodarjenja s proizvodi njegovega dela. In prav delavski razred, ki je nosilec in tvorec socialističnega razvoja, je najbolj poklican, da odloča o razdelitvi družbenega bogastva in o načinu gospodarjenja z njim.

Povsem razumljivo je, da tako uveljavljani delavci v vodstvu z gospodarskimi podjetji ne more biti zaprti v sama gospodarska podjetja. Nasprotno, prav tak način prevzema gospodarskih podjetij s strani delovnih kolektivov razbija nekdanje tovarniške ograde, za katere je bil v kapitalistični družbi delavec popolnoma zaprt in izza katerih do tega novega načina upravljanja ni mogel najti v polni meri izhoda. Prav ta nov način upravljanja gospodarskih podjetij, ki razgrinja pred delavci pogled na mnogo širše področje gospodarskih vprašanj, kot so samo ozko praktična dnevna vprašanja lastnega podjetja, delavce sili in jih življenjsko veže za aktivno udeležbo v reševanje vseh, vzporedno z dogajanjem v tovarni razvijajočih se družbenih vprašanj. S tem, ko so delavci začeli reševati prva gospodarska vprašanja svojih podjetij, so kaj kmalu začeli spoznavati, da je njihovo podjetje zgolj sestavni del našega narodnega bogastva odvisen od celotne družbene tvornosti v naši domovini. Zato uvidevajo, kako tesno je ta gospodarska enota povezana s celotnim družbenim dogajanjem v naši domovini in tudi to, da je za delavce mnogo premalo zgolj reševanje vprašanj v tovarni, da je to celo enostransko in škodljivo uspešnemu delu v sami tovarni.

Te spremembe v družbenem življenju delavskega razreda pa se nedvomno najhitreje in najmočneje odražajo v delavskih sindikatih. Zato ni nič slučajnega, če je ob novem načinu vodenja naših gospodarskih podjetij bilo med množico vprašanj tudi vprašanje mesta in vloge,

ki pod temi novimi pogoji pripada delavskim sindikatom. Delavski sindikati so preiklosli razredne organizacije delavstva. V teh organizacijah se delavci združujejo zato, da v vsakem posameznem obdobju družbenega razvoja proučujejo svoj položaj, odkrivajo družbene vzroke za posamezne družbene pojave in določajo svoja stališča do njih ter sklepajo, kakšne ukrepe in akcije bodo podvzeli za uveljavljanje svojih stališč. Prav zato je povsem razumljivo, da se je po izvolitvi delavskih svetov in sindikalnih organizacij začutila notranja potreba po smiselni in oblikovni preobrazbi delavskih sindikatov, in sicer tako, da bodo te spremembe odgovarjale težnjam in hotenju delavskega razreda pod novimi pogoji, ki jih je zani povzročila uvedba delavskih svetov in upravnih odborov.

Kot temeljni in osnovni problem je v tem obdobju za delavski razred postalo vprašanje družbenega razumevanja novega načina upravljanja gospodarskih podjetij in vprašanje obvladovanja nalog, ki izvirajo iz neposrednega prevzema vodenja gospodarstva. Zato je povsem razumljivo, da se je moralo delo delavskih sindikatov usmeriti prvem na ta področja. Prav delavski sindikati so sedaj namreč poklicani, da v svojih organizacijah razvijajo tako dejavnost, ki bo pomagala in omogočala delavcem globlje razumevati vse družbene spremembe, ki izhajajo iz novega načina vodenja gospodarstva in da bodo sindikalne organizacije učile delavce, kako je treba to novo delo opravljati ter sproti opozarjale svoje člane na slabosti v uresničevanju njihovih nalog.

Razumljivo je zato, da je ob prevzemanju vodstva gospodarskih podjetij po delavcih bila naglašena temeljna naloga delavskih sindikatov, t. j. njihova vzgojna naloga. Delavski sindikati se morajo nujno pod temi novimi pogoji spremi-

Še 17 železniških prog dolgih nad 300 km, je trasiranih v Sloveniji

Ko sem se pred dnevi sestal z dvema študentoma prof. Alojza Hrovata, ki sta pred diplomskim izpitom, je beseda nanesla tudi nanj. Mnogo spominov veže študenta na profesorja, ki jima ni bil samo predavatelj, ampak tudi dober svetovalec za bodoče praktično delo. Povedala sta, da sta se mnogo naučila pri trasiranju železniških prog, govorila sta o pomanjkljivosti in izboljševanju gradnje železnic ter o problemih, ki so jih obravnavali na skupnih ekskurzijah. Študentje so sodelovali tudi pri trasiranju proge Sezana-Dutovlje in pionirske proge v Ljubljani. Povedala sta tudi, da je gradnja novih železnic v Sloveniji že dolgoletno delovno področje prof. Hrovata.

Rektor tehnične visoke šole prof. Alojzij Hrovat

Kabineti prof. Hrovata, rektorja visoke šole, se menda prav nič ne razlikuje od kabinetov drugih znanstvenikov: natrpna knjižnica omara in delovna miza, pokrita z različnimi papirji in načrti. Namesto da bi se mapa z njimi praznila, pa se polni. Toliko je tega drobnega dela, da kaj malo časa ostane za raziskovanje. No, upam, da bo ta kritični čas hitro minil in da bom v kratkem dobil asistenta, ki me bo nekoliko razbremenil.

Prof. Hrovat je že v letih, vendar v pogovoru tako živahen, da tega skoraj

ni opaziti. Pokazal je najrazličnejše karte, fotografije in dokumente, s katerimi je tesno povezan razvoj železnic v Sloveniji in tudi v Jugoslaviji. Pod njegovim vodstvom so izdelali v zadnjih 20 letih nad 170 načrtov za trase železniških prog v Sloveniji, od tega 40 samo po osvoboditvi. Potem je tu še vrsta predlogov za zavarovanje železniških prog,

niji še nadaljnjih 17 železniških prog z nad 300 km dolžine, ki bi prišle v poštev za gradnjo v bližnji prihodnosti. Kdaj bodo te proge zgradili, seveda ne zavisi samo od naših republiških potreb, ampak se je treba ozirati na potrebe vse države in izpolnjevanje prioritarnih nalog.

Dobro poldruho uro sva se razgovarjala o progah, ki bodo še tesneje povezale posamezna področja naše republike. Posebno nujno je zgraditi progi Crnomelj-Vinica in Rakeč-Prezid, ker so ti predeli odtrgani od glavnega železniškega omrežja, hkrati pa bo to tudi ugodno vplivalo na razvoj industrije. Mislimi bo treba tudi na graditev turističnih prog, saj ima Slovenija toliko naravnih lepote, da bi se stroški za njihovo zgraditev ob primernem razvoju tujiskega prometa kaj kmalu izplačali. Tu so mišljene predvsem proge Bohinjska Bistrica-Savica, Jarše-Cerklje in Kamnik-Luče.

Poseben problem, ki mu je prof. Hrovat posvetil mnogo svojega časa, je raziskovanje dolenske ilovice. Njegove ugotovitve s tega področja so velikega pomena za gradnjo cest, železnic in drugih objektov na Dolenjskem. Ugotovil je, da je treba graditi poslopja na Dolenjskem predvsem glede na sušo, ne pa na mrz, kakor je bilo to v navadi. Ilovica se namreč poleti tako osuši, da temelji nima več stika z zemljo in je zato potrebno graditi temelje najmanj 1,5-2 m globoko. Osušena ilovica je zelo spiriljiva in se povprečno zmanjša debelina obdelovalne zemlje za 6-8 mm na leto. Danes lahko vidimo na Dolenjskem več področij, kjer so bili nekoč vinogradi, sedaj pa je ostalo le še kamenje in sem pa tja kakšna zapuščenca zidanica. Treba bo resno pomisliti, da se v teh predelih izkoristi zemlja v glavnem za pašnike.

Preveč prostora bi zavzelo, če bi hotel pisati o številnih drugih problemih, s katerimi se bavi prof. Hrovat. Tukaj je problem razbremenitve ljubljanskega železniškega vozla, rešitev Bohinjskega predora, katerega ob pomladnem in jesenskem deževju zamaka voda do pol metra visoko, načrti za zavarovanje železnic in cest pred zemeljskimi plazovi itd. »Nič kaj mi ni všeč, da bi moji volivci zvedeli, da sem govoril o načrtih,« je pripomnil ob koncu prof. Hrovat, ki je kandidat v IV. rajonu v Ljubljani. »Vse bolj sem za to, da se govori potem, ko se je stvar prenesla s papirja v življenje.« O. L.

Ocena kmečkih zadrug na Dolenjskem

Letošnji obračuni dolenjskih zadrugnikov so pokazali predvsem — zdravo rast socialističnega kmetijstva, ki se je lani znatno okrepilo. Ni še povedal vse brez napak; na marsikaterem običnem zboru so zadrugniki odkrito pogledali iz oči v oči in ob ugotavljanju pomanjkljivosti sklepali, kako bodo zaorali brazde letos Slabost, o kateri so največ razpravljali, je pomanjkljiva delovna disciplina nekaterih članov delovnih zadrug. Več političnega dela v zadrugah in več plodnih, stalnih posvetov in zborov zadrugnikov bi bilo treba, so ugotavljali, pa bi bilo že marsikje boljše. Razlike v številu opravljenih delovnih dni so med posameznimi zadrugniki; in zadrugami ponekod prevelike ipk kažejo, da bo treba letos prav v tej smeri temeljitega prevrata.

Gospodarski račun zadruga je bil letos v ospredju zanimanja zadrugnikov na vsakem običnem zboru.

»Koliko so zaslužili v Mirni? Pa v Veliki Loki? V St. Janžu? Orehoviči? Podhosti? Beli cerkvi? Metliki? Na Stražnem vrhu?«

Na taka in podobna vprašanja so morali zastopniki okrajnih zadrugnih skladov odgovarjati na vseh običnih zboreh zadrugnikov, ki so se zanimali za razmere pri sosedih.

Precejšnje so razlike v izplačilih, ki so jih v posameznih delovnih zadrugah prejeli zadrugniki ali že pred običnimi zbori ali pa na samih zboreh. Pokazale so, kje je zadruga dosledno gospodarila, kako je napametneje obrnila vsak dinar, preden ga je izdala, in kje so si zadrugniki kakor močna, velika družina najdosledneje prizadevali, čimveč pridelati zase, za skupnost in za prosti trg.

Minuli četrtek so zborovali zadrugniki v St. Janžu (trebanjski okraj). V dobrem letu se je šentjanška delovna zadruga (ki nosi ime narodnega heroja Milana Majcna, njegov brat Ciril pa jo uspešno vodi) izredno utrdila: za več kakor 40 odstotkov je povečala etalež goveje živine, število prašičev pa je povečala za petkrat. Da so med letom dobro gospodarili, povečali dobiček iz leta 1950: 1.014.722 din. Zadrugnica Marija Sonc, ki je skrbno redila prašiče, je dobila 58.906 dinarjev, zadrugnik Justinček Slavko je zaslužil 49 tisoč 400 dinarjev itd. Vsak zadrugnik je dobil za sleherni delovni dan po 152 dinarjev.

Ne mnogo slabše so lani gospodarili v Veliki Loki. Po 132 dinarjev in 28 kmečkih bonov je prejel vsak zadrugnik velkoloske delovne zadruge za vsak delovni dan. Nekateri zadrugne družine so na običnem zboru dobile izplačanih tudi nad sto tisoč dinarjev, saj so posamezniki v zadrugi, ki ima nad 120 ha obdelovalne zemlje, dosegli lani tudi po 350 in celo 400 delovnih dni. Zaslužki so preenetli

zadrugnike, še bolj pa okoliške zasebne kmete, ki do običnega zbora niso mogli verjeti, da bo zadruga res imela take dohodke. Lani so zadrugniki v Vel. Loki oddali 100.000 kg krompirja, nad 24.000 litrov mleka, skoraj 5000 kg mesa in 22 prašičev, 1600 kg oljnic itd. ter v redu izpolnili vse obvezne oddaje. Velikolosi zadrugniki imajo 62 glav goveje živine, 22 konj in 90 prašičev, zaokrožene velike njive in strojna obdelava, vse to jih izpodbuja, da bodo letos delali še bolj; tako so sklenili na svojem »največjem prazniku«, kakor so imenovali obični zbor.

V novomeškem okraju so se na običnih zboreh delovnih zadrug temeljito pomenili o dosedanjih slabostih v zadrugah. Še jih ovirajo prevelike ohladišnice in premajhna skrb za redno knjigovodstvo. Na Trški gorji so zadrugniki dobili po 145 dinarjev in 25 bonov za delovni dan. Lahko bi zaslužili še več, če bi živinoreji posvetili več skrbi. V načrtu imajo letos plantažo breskev, na hektaru zemlje pa bodo pridelovali zelenjavo za novomeški trg. — V Podhosti je znašal zaslužek 89 dinarjev in 27 bonov. Najmanjša delovna zadruga v okraju je na običnem zboru napovedala tekmovanje vsem zadrugam.

O šentpetrski zadrugi je bilo lani napisanega marsikaj kritičnega. Zdrava kritika pa je zadrugnikom pomagala, kakor so sami povedali. Delo v zadrugi se je izboljšalo; izplačala je po 80 dinarjev in 46 bonov za delovni dan. V sosednji Beli cerkvi so bili uspehi večji; zaslužek znaša 92 dinarjev in 36 bonov za delovni dan, skupnega čistega dobička pa je imela zadruga 572.741 dinarjev. Najboljši zadrugnik Jože Trante je dobil na zboru izplačanih 36.410 dinarjev in nad 14.000 bonov.

V Poljanah še niso premagali glavne slabosti — slabega odnosa do dela nekaterih zadrugnikov. Zaslužili so po 81 dinar in 28 bonov; lahko bi jih pa veliko več, če bi imeli povsod takšne uspehe kakor pri pridelovanju krompirja, ki so ga oddali po 14.000 kg od hektara. Poljanska in podhoška zadruga sta jeseni na primer oddali skupno nad 53.000 kg krompirja, kmetje v KLO Podturen pa le 46 tisoč 900 kg.

Dobra poročila so poslale tudi druge novomeške in črnomaljske zadruge. Uspehov je čedalje več, zgledi pa vlečejo. V Ajdovcu imajo že devet podpisov za novo kmečko delovno zadrugo, v Zburah 5, v St. Jerneju 9, v Zameškem in Gaberju po 4. V Semiču so kmetje te dni pri prvi splošni kmetijski zadrugi ustanovili novo zadrugno ekonomijo, Ekonomija na Gor. Susičev prerašča v delovno zadrugo itd. Počas, vendar stalno, prodira zadrugna misel med dolenjske kmete.

T. G.

V tovarni glasbil v Mengšu so odkrili „SKRIVNOST“ IZDELOVANJA GLASILK

Edina naša tovarna glasbil je v Mengšu. Že nekaj let izdelujejo harmonike. Vsa harmonika, razen glasilk, je bila popolnoma domače izdelke. Glasilke pa smo se uvažali. Toda težko bi bilo opravičiti, da je treba tudi za glasilke izda-

Ivan Gosar pri delu

jati devize. Zato je zadnji dve leti prihajalo čedalje manj harmonik iz Mengša. Niso pa sicer prenehali izdelovati delov, za katere so imeli domače surovine, zato so se v eklatantno kopičile harmonike — brez glasilk. Ni kazalo drugega, kakor razmišljati o domači proizvodnji glasilk. Izdelovanje glasilk v tujini pa je velika skrivnost.

Strokovnjaki-izdelovalci glasbil in mehaniki so se zagrizli v načrte. Izdelova-

nja glasilk ni nihče poznal, čeprav so nekateri delali v tujih tovarnah. Vztrajnost je vrlina mnogih naših ljudi, kar velja tudi za Ivana Gosarja, orodjarja v tovarni glasbil v Mengšu. Po svoji zamisli je izdelal načrte za posebna rezila za izdelovanje okvirov in jezičkov za glasilke, pa tudi načrte za rezkanje in brušenje jezičkov. Prve domače glasilke so nedavno vetavili v harmonike. Uspeh je popoln.

V najkrajšem času bodo v Mengšu začeli serijsko izdelovati glasilke za harmonike. Vendar je to odvisno od strojev. Predvsem potrebujejo posebno univerzalno stružnico. Še en načrt imajo v Mengšu. Nameravajo izdelovati tudi orodja, ki jih doslej še ne izdelujemo nikjer v državi.

Partizani, aktivisti!

Naprosamo vse, ki imajo kakršne koli fotografije ali filme iz NOB, predvsem iz let 1941, 1942 in 1943, da jih posodijo za epomineko razstavo naše borbe ob 10. obletnici OF.

Predvsem pogrešamo fotografije iz Gorenjske in Štajerske.

Slike oddajte ali pošljite Tehnični pisarni razstave OF, Ljubljana, Napoleonov trg 1. Kdor osebno prinese kakršnekoli slike ali dokumente, mu jih takoj fotografiramo in vrnemo, po pošti poslani material vam vrnemo tekom 10 dni. Za nagrado prejmemo fotografijo v formatu 24 krat 18 cm, poslano skupno z vrne-nim materialom.

IOOF Slovenije.

Balet „COPPELIA“ V MARIBORU

Premiera »Coppelije« Lea Delibesa na mariborskem odru, uprizorjena prav ob 75-letnici krstne predstave v Parizu, je dosegla zelo velik uspeh in jo lahko štejemo med najzrelejše mariborske gledališke stvaritve po osvoboditvi.

Delo je postavil na oder prvak mariborskega baletnega zbora Maks Kirbos. »Postaviti »Coppelijo« na odru mariborskega gledališča, kakor pravi v uvodnem članku gledališkega lista sam režiser in koreograf, »z mladim baletnim ansamblom, ki je šele v razvoju, ni lahka zadeva. Od plesalca zahteva mnogo tehničnega znanja, muzikalnost in duše. Ta baletna kompozicija je prvo veliko celovečerno delo, ki ga je priredil doslej celotni baletni zbor s solisti v mariborskem gledališču.« Te velike zahteve dela samega je mladi baletni zbor kar dobro izpolnil in izpričal svojo umetniško rast.

Prizor iz 3. dejanja

njati dobesedno v šolo gospodarjenja, upravljanja, sodelovanja delovnih množic, v družbenih ustanovah itd. V tem je obveznost delavskih sindikatov napram svojemu članstvu. Ne gre za neko bistveno novo nalogo sindikatov, niti ne za zoževanje nalog delavskih sindikatov na ozko področje prosvetevanja delavstva, ampak gre za to, da delavski sindikati kot vzporna organizacija svojega razreda uče delavstvo tako, da bo sposobno izpolniti svoje družbene obveznosti in pravice, ki izhajajo iz novega načina vodenja gospodarstva.

Teh svojih nalog pa delavski sindikati ne morejo plodno izpolniti, če vzporedno z dnevnimi akcijami delavskega razreda ne opozarjajo na tiste čimtelje v naši družbi, od katerih je odvisen uspešen razvoj novega načina vodenja gospodarstva. Kateri pa so ti najosnovnejši čimtelji, s katerimi je treba predvsem računati pri uveljavljanju novega načina gospodarstva? Predvsem je uveljavljanje samoupravljanja gospodarskih podjetij od delavich odvisno od neprestanega razvijanja naših proizvodnih sil. Dosledno uspešno razvijanje proizvodnih sil je namreč neposredni prispevek h krepitvi socialističnega gospodarstva in torej posredno h krepitvi takega načina upravljanja gospodarstva, kakršnega predstavljajo delavski sveti. Drug pomemben čimtelj, od katerega je odvisno uveljavljanje novega načina vodenja gospodarstva, je dvig splošne strokovne, ekonomske, politične in kulturne izobrazbe delavskega razreda. Poleg tega pa ne smemo pozabiti, da je nov način upravljanja gospodarstva pri nas tuden šele na družbenem področju gospodarstva in da je od razširjanja družbene imovine na celotno gospodarsko tvornost v množicem odvisna krepitev novega načina vodenja gospodarstva. In končno je treba imeti pred očmi, da je kakor slana mladim mladi-

kam novemu načinu vodenja škodljiva vsaka birokratska praksa, ki se kaj rada vtihovalja iz posameznih zbirkoiziranih usledin v državnem gospodarskem aparatu tudi v delavske svete in upravne odbore, ali pa se v preostalih državnih organih skuša prikriti stavljati na pot novemu načinu upravljanja.

Teh nekaj čimteljev, od katerih je predvsem odvisno uveljavljanje novega načina vodenja gospodarstva, pa dovolj zgovorno priča, da delavski sindikati svoje dejavnosti ne morejo zapirati za vrata gospodarskih podjetij, če hočejo uspešno voditi svoje članstvo v borbo za uveljavljanje novega načina vodenja gospodarstva, kar pa je v razrednem interesu delavskega razreda. Vsa vprašanja, ki se porajajo bodisi v kolektivni bodisi izven njega, pa so med seboj tako tesno povezana, da je delavcem nemogoče uspešno voditi posamezna gospodarska podjetja, če obstoječih gospodarskih vprašanj ne rešujejo s stališča splošnih družbenih problemov pri nas. To se pravi, da delavci ne morejo uspešno voditi gospodarstva svojih podjetij, če ne sodelujejo kot »omemben soustvarjalni čimtelj pri reševanju vseh družbenih problemov področja, na katerem obstaja njihovo podjetje. S tem ni rečeno, da so problemi neposredne proizvodnje in gospodarjenja v podjetju za delavce »ubuhili na svojem pomenu. Nasprotno, ta vprašanja so postala osrednja družbena vprašanja dolocene delavskega kolektiva. Toda reševanje teh vprašanj ni plodno in uspešno, če se vrši izven reševanja vseh družbenih problemov pri nas, ampak samo z gledišča praktičnih problemov podjetja.

In v tem smislu more biti govora o novi vlogi delavskih sindikatov, kajti področje dela delavskih sindikatov se je res v množicem razširilo, in to prav zato, ker se je razširilo področje družbenega udejstvovanja delavskega razreda.

Jasno je, da so take težnje v splošnem nasprotju z ozko zaprtostjo delavskih sindikatov v zgolj drobna, praktičistična dnevna vprašanja proizvodnje oziroma z različnimi tako imenovanimi teorijami, da postajajo delavski sindikati pod pogoj obstoja delavskih svetov zgolj kulturno prosvetne organizacije delavstva oziroma da so celo sedaj delavski sindikati nepotrebni. Take teorije so samo dokaz slabega poznavanja družbene vloge delavskih sindikatov in delavskih svetov. Kajti nasprotno je res, da z novim položajem delavskega razreda mnogo bolj kot doslej stopa v ospredje potreba po razrednih sindikatih, to je, po taki organizaciji, ki v svojem okviru združuje delavce in jih usposablja za uspešno opravljanje njihovih družbenih nalog. Nikoli doslej in nikjer namreč niso imeli delavski sindikati naloge, da vzgajajo delavce v ustvarjalne tvorce nove socialistične ekonomije in neposredne gospodarje v tej ekonomiki, kot je primer sedaj v naših sindikatih. Zato pa so prav pod pogoj samoupravljanja gospodarskih podjetij po delavich delavski sindikati delavskemu razredu življenjsko potrebni in zato predstavljajo tudi družbeno nujnost. Oni danes pod našimi pogoji niso namreč zgolj neka zaščitna organizacija v ozkem smislu te besede, ki s soversivnimi ukrepi izsiljuje od odločilnih družbenih čimteljev pravice delavstvu in boljši družben položaj za delavski razred, temveč so taka zaščitna organizacija delavstva, ki delavce uvaja v delo vseh naših družbenih organov, od organov ljudske oblasti, preko delavskih svetov in raznih svetov državljanov, v katerih se odloča o splošni ekonomski zdravstveni in prosvetni itd. politiki in deželi. In v tem smislu se menjajo bistveno različne funkcije sindikatov. Razredni sindikati morajo namreč v družbi, kjer ima delavski razred odločujoč vpliv, predvsem proučevati družbene,

ekonomske, socialne in prosvetne pogoje in se boriti za to, da se tem danim pogojem primerano omogoča življenje delavskemu razredu. Zato so delavski sindikati danes poklicani, da svoje člane, ki delajo v predstavniških organih, pa naj so to organi ljudske oblasti, delavski sveti ali sveti državljanov, vzgajajo tako, da bodo s svojim ustvarjalnim delom v teh organih zajamčili delavstvu najboljše možne pogoje življenja in razvoja. S tem pa ni rečeno, da delavski sindikati niso dolžni ščititi vsakega delavca vedno, kadar se nad njim izvrši kakršna koli krivica, pa naj je to ekonomskega, zdravstvenega, prosvetnega ali drugega značaja. Vendar vseh teh vprašanj delavskim sindikatom in delavcem danes ni treba reševati izven organov, ki odločajo o teh vprašanjih, temveč je njihova naloga, da prav s svojim delovanjem v teh odločujočih organih, vodijo borbo, da ti organi pravilno poslušajo.

Poleg tega pa morajo delavski sindikati kot organizacija najnaprednejšega družbenega čimtelja pri nas — t. i. delavstva — delati na tem, da postanejo naša industrijska središča tudi žarišča, ne samo za razvijanja že obstoječe družbene ekonomike, ampak za vse večje približevanje preostalega gospodarstva družbenemu. Prav zato je potrebna širša gospodarska udeležba delavcev v lokalni gospodarski dejavnosti, predvsem pa tesnejše povezovanje delavskih kolektivov s kmečko proizvodnjo.

Iz teh nalog delavskih sindikatov pa tudi jasno izhaja, kakšen pravzaprav mora biti odnos med sindikalno organizacijo in delavskim svetom. Ljudskim odborom, svetom državljanov itd. Sindikalna organizacija je kot razredna organizacija delavstva poklicana, da se pod vodstvom Partije dosledno bori za uveljavljanje novega načina upravljanja go-

spodarstva in sploh krepitve socialistične ekonomike v naši domovini. Zato je sindikalna organizacija tudi dolžna, da skrbi za pravilno delovanje omenjenih organov. To pa more na ta način, da vzgaja svoje člane tako, da bodo stalno na tekočem o vseh gospodarskih in ostalih družbenih vprašanjih in da bodo člani delavskih sindikatov neprestano klicali na poročanje svoje organe, kot so delavski sveti, in svoje zastopnike v organih ljudske oblasti ter ocenjevali in usmerjali njihovo delo in jim dajali zadolžitve.

Iz vsega tega izhaja, da bo dosedanje delo v delavskih sindikatih treba razširiti in poglobiti, če hočejo biti delavski sindikati tudi v tem obdobju družbenega razvoja, ko so delavci prevzeli gospodarska podjetja neposredno vodstvo, res prave razredne organizacije delavstva. Vsako suhoomejevanje sindikalnih organizacij na zgolj praktičistična proizvodna vprašanja pomeni pod današnjimi pogoji že odteujevanje delavskih sindikatov od njihovega lastnega članstva. Enako pomeni mrtvičenje delavskih sindikatov še nadalje omejevanje teh organizacij na drobno, praktičistično intervencijsko dejavnost ter organiziranje »trgovine« v sindikalnih organizacijah. Ti dve stvari namreč odvajata delavske sindikate in preko njih delavski razred od neposrednega uveljavljanja v družbenem življenju in jih zapirata v ozke, sindikalistične probleme in za vrata tovarne.

Vse te spremembe v delu delavskih sindikatov pa se na svoj način odražajo tudi v organizacijskih oblikah njihovega delovanja. Predvsem je postalo jasno, da tiskih nalog delavskih sindikatov ne morejo izvrševati nekaj profesionalni funkcionarji, temveč da so to vprašanja, ki zahtevajo smiselnega in temeljitega dela celotnih sindikalnih vodstev in preko njih vsega članstva.

Ra

Sodišče je obsodilo brezvestna šoferja Brgleza Maksa na 18 let, Šalamona Slavka pa na smrt z ustrelitvijo

Ljubljana, 1. marca. Danes sta bili na Okrožnem sodišču v Ljubljani obravnani proti brezvestni vožnji šoferja M. Brgleza...

da se je z njim dogovoril glede zamolčanosti nesreče, in je sploh zankal, da bi videl, kako je šofer povozil Capudra...

monove premenitine in jih prepeljali na stanovanje Urhovič. Ko so se vrnili proti Stari Vrhniki...

132-METROV daleč je poletel s smučmi v Oberstdorfu

Oberstdorf, 1. marca. Včeraj je bil prvi dan skokov v Oberstdorfu. Nastopil so najboljši skakalci Finske, Švedske, Švice...

Pred telovadnim srečanjem Italija-Slovenija Izbirne tekme mladincev

Opozarjamo vsa telovadna društva, da se izbirna tekma mladincev in mladku v vajah na orodju za tekmo Italija - Slovenija vrši v nedeljo 4. marca...

Težka preizkušnja boksarjev Triglava

V nedeljo 4. t. m. bo ob 10.30 v Unionu boksaški match za vstup v drugo zvezno ligo in sicer med Jedinstvom iz Zagreba in Triglavom iz Ljubljane...

Odred je vložil protest

Beograd. - Vodstvo nogometnega kluba Odred je z brzojavko prijavilo protest Nogometni zvezi Jugoslavije...

PREVENSTVO MARIBORA V NAMIZNEM TENISU

NTK Polet Maribor prireja III. odprto prvenstvo Maribora v namiznem tenisu za prehodni pokal, in sicer dne 3. in 4. marca 1951.

Šved Karlsson, ki je že tekmoval v Planici, je skočil včeraj v Oberstdorfu 125 metrov

Danes v šestek je bil drugi dan smučarskih poletov v Oberstdorfu. Z nadaljšim skokom je presenetli 19-letni finski skakalec Hannouiro...

Pužniški smuk

Zaredi velikega zanimanja javnosti za mednarodna tekmovanja v Pužnicah v času od 7. do 11. marca 1951...

Priče so se panameriške igre

Buenos Aires, 1. marca. Včeraj so se pričele v Buenos Airesu panameriške igre. Na sponoru so bila številna srečanja v atletiki, košarki, nogometu in plavanju...

vak v skokih Sepp Kleisl 121 m. Švicar Dasecher 117 m. Nemeček Welser 115 m. in drugi. Zaradi vremenskih motenj pri oddaji radia Bayerische...

Prve prijave Svinjarjev za Planico

Smučarska zveza Slovenije je prejela brzojavko od švicarskega skakalca in našega bivšega gosta v Planici, Fritzja Tschannena...

Putnikovi vlaki za 9. marec

Zaredi velikega zanimanja javnosti za mednarodna tekmovanja v Pužnicah v času od 7. do 11. marca 1951...

Šarplaninski smuk

Teden dni po zaključku »Planikega tedna« in sicer 17. in 18. marca bo na Šarplanini (Popova šapka) mednarodno tekmovanje v šarplaninskem smuku...

Ljutomerski čebelarji stopajo na pot novih uspehov

Ljutomerski okraj je bil vedno znan po lepi ajdovi paši, dobro razvitem čebelarstvu in dobri čebelarji. Takojo po osebovalnosti...

trebni v čebelarstvu. Tudi čebela bodo prevažali na gozdno pašo in pogosto goščavne in akacije...

Naval na trgovino državnih posestev

Ljubljana, 1. marca. Gneča pred trgovino državnih posestev na Gosposvetski cesti je od dne do dne večja. Tudi v trgovini sami se preračunavajo ljudje med blaginjo...

ANTIFASISTIČNA FRONTA ŽENA JE RAZVILA PRAPOR

Ljubljana, 1. marca. Organizacija AFZ v kamniškem okraju je pod vodstvom OF 25 febr. razvila v kulturnem domu v Mešinih krajcih prapora. Na prapora so imele razne politične poročila...

OBVESTILA

Zvezni odbor Zveze radioamaterjev Jugoslavije razpisuje III. ZVEZNI NATEČAJ za izdelavo sprejemnikov...

RADIO

DNEVNI SPOROČILA ZA PETEK 2. III. Poročila: 5.15, 12.30, 15.00, 19.30, 22.00, 23.55.

POZIV UPNIKOM IN DOLŽNIKOM!

Industrijski magazin Tovarna kovane orodja v Zreču je bil ukinjen svoje poslovanje dne 2. febr. 1951.

ZELITE KVALITETNO FOTOGRAFIJO!

Vabimo vas, da posetite našo novotvorjeno poslovalnico na Sv. Petru cesti 25, kjer boste najhitreje in solidno postreženi.

TOVARNA UPOGNJENEGA POHISTVA

Duplisa pri Kamniku, nudi po najnižji ceni formiranih cenah naslednje blago: role omare, strojeopne mizice, odlagalne mize, buk, dec, les 4x4x88 do 90 cm, metlišča, hrastov in bukov furnir.

DNEVNE VESTI

Ukrojenec 20. Tavrar-Sest: »Ovčje v jeseni, romantična igra z godbo in petjem. Sobota, 3. marca ob 20: Tavrar-Sest: »Ovčje v jeseni, romantična igra z godbo in petjem. Nedelja, 4. marca ob 15 in 20: Tavrar-Sest: »Ovčje v jeseni, romantična igra z godbo in petjem.

PRESKRBA

Popravek Včeraj objavljeno navodilo za izpolnjevanje potrebnih podatkov za mesec aprila se prvo leto izpolni: vzdrževanost pa pri vseh kategorijah R nakažilo in pri RS-1, RS-2, RS-3 ter pri SO-1, SO-2.

GLEDALEŠICE

Petek, 2. marca: Kako brusimo in izdelujemo fino steklo za optične instrumente. Predava Ing. Kotas Alojz. Predavanje spremlja 3 filma: Izdelava leč, Brušenje leč in ameriški film Mod oblike. Predavanje se vrši v predavalni (filmski) instituta (vhod iz Gosposke ulice) ob 20. uri.

DNEVNE VESTI

Ukrojenec 20. Tavrar-Sest: »Ovčje v jeseni, romantična igra z godbo in petjem. Sobota, 3. marca ob 20: Tavrar-Sest: »Ovčje v jeseni, romantična igra z godbo in petjem. Nedelja, 4. marca ob 15 in 20: Tavrar-Sest: »Ovčje v jeseni, romantična igra z godbo in petjem.

PRESKRBA

Popravek Včeraj objavljeno navodilo za izpolnjevanje potrebnih podatkov za mesec aprila se prvo leto izpolni: vzdrževanost pa pri vseh kategorijah R nakažilo in pri RS-1, RS-2, RS-3 ter pri SO-1, SO-2.

GLEDALEŠICE

Petek, 2. marca: Kako brusimo in izdelujemo fino steklo za optične instrumente. Predava Ing. Kotas Alojz. Predavanje spremlja 3 filma: Izdelava leč, Brušenje leč in ameriški film Mod oblike. Predavanje se vrši v predavalni (filmski) instituta (vhod iz Gosposke ulice) ob 20. uri.

SENTJAKOHSKO GLEDALIŠČE Mestni dom

Petek, 2. marca ob 20: Tavrar-Sest: »Ovčje v jeseni, romantična igra z godbo in petjem. Sobota, 3. marca ob 20: Tavrar-Sest: »Ovčje v jeseni, romantična igra z godbo in petjem. Nedelja, 4. marca ob 15 in 20: Tavrar-Sest: »Ovčje v jeseni, romantična igra z godbo in petjem.

VEŠTI IZ MARIBORA-SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Petek, 2. marca ob 15: L. Delibes: »Coppelia. Rem LMS-3. Sobota, 3. marca ob 20: Ch. Gounod: »Faust. Gostovanje tenorista Draga Čudan. Izven.

KINO

LJUBLJANA UNION: Slovenski film »Trst«. Kratki film Naši otroci. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15. Predpredaja ob 15. MO-SKVA: Ameriški film »Zena s trolnim življenjem«. Brez žurnalov. Predstava ob 15, 17.30 in 20. PREDPOJAVNA: SLOGA: Angliški film »Waterlojska cesta«. Kratki film: Iz dvanajstih preteklosti. Predstava ob 15, 17.30 in 20. Predpredaja vstopnic ob 14. TRIGLAV: Amer. film »Zena s trolnim življenjem«. Predstavi ob 17.30 in 20. SISKI: Italij. film »Mlin na Padu, tednik. LIPTOSTROJ: Angliški film »Srebrna ladjevje. tednik. Predstava ob 20. VEVECE: Francoski film »Mi otroci, tednik. MARIBOR PARTIZAN: Angliški film »Waterlojska cesta, tednik. UDARNIK: Slovenski film »Trst, kratki film Preobličje krojača. CELJE METROPOL: Ameriški film »Njen otrok, kratki film »Govori Moskva«. DOM: Sovjetski film »Gentleman Jim, mesečnik JA 9. KRANJ STORZI: Ameriški film »Major in frikija, Obzornik 48. SVOBODA: Nemeški film »Zakon v senici, bosanski mesečnik 27. JESENICE: Francoski film »Mi otroci«, hrvaški pregled 8.

OGLASI

UDOMACENO KAVKO, SRAKO all VRANO za odkup ali na posodo (svečo) majno. Pomoške na Umelniški film »Kekes«. Triglav film. Trnovno, Mandeljevka 11. GOSPODINSKO POMOČNICO, lahko tudi začetno sprejemanje takoj ali v obliki mesečne. Ostalo po dogovoru. Naslov v ogl. odd. »Ljudske pravice«. KAPELNIKA za godbo na pihala. Nemstvo. Nastop takoj. Informacije pri sindikalni podružnici Tovarne športnih čevljev Ziri. SLUŽBO HIŠNICE ločnem. Mož je v službi, sva brez otrok. Pouzdba na oglasni oddelček »Ljudske pravice«. »Hišnice« št. 8028. PREKLIČNEM, kar sem žaljeva govoril o toj. Franciški Poček. Sloga Mirko, Steklarna Hrastnik. USNJEHO OKAVICO, svo. desno. Izgubljeno pri avtobusni postaji Ljubljana - Jesenice, prosim vrniti k Razigrju pri avtobusni postaji Planje proti nagradi.

OSMR TNICE

Vsem sorodnikom in znancem naznanamo, da je 28. februarja po tešk. bolezn. umrla naša draga žena, mati, stara mati in tačka KATARINA PUCELJ roj. DRAGAS. Pogreb drage pokojnice bo v soboto 3. marca na domačem pokopališču. V imenu vseh Anitke, Strazišče, 1. marca 1951.

ZAHVALE

Vsem, ki ste spremlili mojo ljubljeno ženo in skrivno mamico ANICO VOVK na njeni zadnji poti, ji daroval vsoeno ter z nami sočustvovali in nam na kakršni koli način pomagali v težkih trenutkih našestvovala hvala. Zaljubljeni mož Josip, sinova Jože in Milan in hčerka Vida.

DRAMA LJUBLJANA

Petek, 2. marca ob 20: Jonsson: »Volpone. II. repriza. Izven. Sobota, 3. ob 20: Kreft: »Celjski grofje. Red B.

OPERA

Sobota, 3. ob 20: D. Svava: »Veronica Desetnitska. Abouma red E. Gostuje Valerija Hejbalova. Nedelja, 4. ob 15: Lindpaintner: »Dajnik. Izven in za pododjele. Akademija za glasbeni plovni operni večer v ponedeljek 5. marca ob 20. uri v dramskem gledališču. Poleg odlokov iz oper Mozarta, Masseneta, Thomasa in Verdija bo izvajano tudi celo tlo II. dejanje Verdijeve opere: »Rigoletto. Predpredaja vstopnic ob sobote dalje v Knjižarni muzikalij. Kongresni trg.

VESELI TEATER 90 iz LJUBLJANE

V Vevčah. Kino dvorana. V soboto, 3. marca ob 18. uri. V Saviljah, Zadržni dom. V nedeljo, 4. marca ob 17. uri. Predpredaja vstopnic v Zadržnem domu.

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Sobota, 3. marca ob 20: Tavrar-Sest: »Ovčje v jeseni. Nedelja, 4. marca ob 16: Tavrar-Sest: »Ovčje v jeseni.

SKUD »ANTON LINHART« RADOVLJICA

ponovi 3. marca ob 20. uri v kino dvorani spevoigro »Planinski rožar« prid Rdečega križa. Predpredaja vstopnic pred vsako kmo. predstavo pri blaginji kina. Vabljeni!

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Sobota, 3. marca ob 15: »Rokovnjači. Za okoliške sole. Nedelja, 4. marca ob 15: »Rokovnjači. Zveze z vlaki ugodno.